

Виростемо з книгою!

(до Міжнародного дня дитячої книги)

"Всі діти – художники. Проблема в тому,

щоб лишитися художником, коли стаєш дорослим. " Пабло Пікассо

Поспішаємо... Метушимося... Забуваємось... А діти в цей час ростуть. Ростуть, обділені турботою, увагою, спілкуванням. А згадайте, татусі і мамусі, себе малих: казочка, прочитана особисто, книжечка, прочитана дідусем чи бабусею... Скаржимося на засилля комп'ютерів, Інтернету, на порожній погляд сина чи доньки...

У сучасних умовах глобальної інформатизації суспільства місце та роль дитячої книги дещо знецінилися. Кожен з вас напевно вже переконався, що діти з раннього віку без ускладнень «вборюють» високі технології, долучаються до відеопродукції та комп'ютерних програм швидше, ніж починають говорити та писати. Науковці пояснюють таку ситуацію рядом об'єктивних та суб'єктивних причин, але вона аж ніяк не виправдовується.

Ніхто сьогодні не буде заперечувати, що дитинство відіграє виключно важливу роль у формуванні не тільки окремої особистості, а й людської спільноти в цілому. Освітні, світоглядні, культурні, моральні пріоритети, сформовані з раннього дитинства визначають життєвий шлях цілих поколінь, впливаючи на загальний розвиток і стан цивілізації. Тому дорослі (насамперед батьки) всі свої виховні зусилля мають спрямовувати на становлення багатого внутрішнього світу дитини, вихованню в ній творчого початку, позитивного світосприймання, бажання саморозвитку. Цінним засобом в такій виховній моделі виступає читання дітям художньої літератури.

Дитина, якій ніколи не доводилося, затишно згорнувшись калачиком під теплою ковдрою, чекати, затамувавши подих, початку казки-історії, - така дитина позбавлена однієї з найбільших радощів в житті. Я іноді чую, які зневажливі відгуки дають дорослі книгам для дітей. "Ну, це, на мій погляд, не головне, - кажуть вони, - головне аби ситі і вдягнуті". Дозвольте зауважити, що посередність, ординарність - зовсім не те, що нам хотілося б передати дітям в спадок. Тільки блискуча літературна мова, майстерна батьківська оповідь, мудра поетичність читання сприяє творчому розвитку, забезпечує позитивні асоціації зі щасливим дитинством. Дитяча література створюється дорослими, дорослими, які знають ціну щасливому дитинству.

Читати дітям необхідно повільно, чітко, ясно, не намагаючись наблизитися до дитячого мовлення і не переграючи, зображаючи ту чи іншу рису персонажа. Сюжети для дитячого читання – дитячі забавки, іграшки, тварини, звірі, птахи, пори року; взаємини з близькими дорослими, однолітками, старшими дітьми.

Діти з цікавістю слухають і легко запам'ятовують коротенькі дитячі вірші, люблять, коли їм розказують казки. Дитячі вірші характеризуються яскравістю звуків, а це сприяє розвитку фонематичного слуху.

З раннього дитинства необхідно формувати читацьку культуру, а однією із її складових є озвучування імені автора того чи іншого твору та його назву. Казки використовуються як народні, так і авторські. Головна вимога – казка має відповідати віку дитини, бути невеликою за обсягом, цікавою за змістом, динамічною, яскравою. З покоління в покоління переходять такі казки як «Ріпка», «Колобок», «Курочка ряба», «Кіт, півень і лисиця», «Гуси-лебеді» тощо. Літературна казка представлена такими чудовими казкарями минулого як Шарль Перро, брати Грімм, Ганс-Крістіан Андерсен. Всі книги В.Нестайка, вірші Наталі Забіли, казки Родарі, «Мері Поппінс», «Вінні-Пух»... У дитинстві нас полонили історії про Попелюшку, Дюймовочку та Сплячу красуню, усі ми переживали за Червону Шапочку та Білосніжку, захоплювались Котом у чоботях і навчалися розуму від трьох поросят та семи козенят.

Сьогодні книжкові крамниці та фонди бібліотек мають достатньо сучасної, барвисто оформленої літератури для дітей. Вже нове молоде покоління читача виростає на розважально-повчальних творах

О.Палійчука, Н.Поклад, Е.Зарембо, Н.Кротюк, Р.Демчука, О.Городнього.

Від дорослих залежить, чи буде дитині подобатися самостійно читати казки. Тому необхідно зберігати традиційний алгоритм розповідання казки: приказка, що ніколи не пов'язується із змістом казки, а використовується для того, щоб зосередити увагу дитини, зосередити її на казці, створити казкову атмосферу: «Було це так давно, коли в річці молоко текло, а береги з киселю були». Фінал підводить підсумок казці – «Ось і казочці кінець, а хто слухав - молодець», «Ось вам казка, а мені бубликів в'язка». Казкові формули постійно присутні в тексті казок і цим вирізняють їх поміж інших творів художньої літератури: стали вони жити-поживати і добра наживати; ні в казці сказати, ні пером описати. Ці прийоми викликають інтерес до казки, стимулюють дітей до літературної творчості.

Головне завдання дорослого полягає в умілому поєднанні власних літературних смаків із бажанням дитини, її потребами і інтересами. Вся ця копітка робота допоможе в накопиченні читацького досвіду дитини, формуванні загальної та, зокрема, читацької культури особистості.

Велику допомогу в цьому вам надасть бібліотека. Кожен заклад має великий досвід роботи з читачем-дитиною. Голосні читання, літературні години, засідання літературно-мистецьких світлиць та клубів за інтересами – це далеко не весь перелік форм роботи, покликаних збагатити світ вашої дитини колоритом, що не вміщається в формат мобільного телефону, планшету, монітору чи навіть «плазми», і, в певній мірі, компенсує вашу провину в недостатній увазі до своїх синів та доньок.

Людмила Босик – заступник директора

Володимирецької ЦСПШБ по роботі з дітьми.